Ferran el Catòlic duia el cognom «Cardona»?

Autor: Felip Rodríguez
Data de publicació: 07-01-2019

En Felip Rodríguez ha trobat en diferents llibres que els avantpassats per línia materna del rei Ferran el Catòlic podrien haver-se anomenat «Cardona», i, consegüentment, ell també.

Na Joana Enríquez i Fernández de Córdoba, mare de Ferran el Catòlic i segona esposa del rei Joan II de Navarra ?el qual, després, fou rei de Catalunya-Aragó?, va ser filla única de l'enllaç matrimonial entre l'almirall de Castella Fadric Enríquez i de la seva primera esposa: Na Marina Fernández de Córdoba i Ayala ?quarta senyora de Casarrubios del Monte?.

D'altra banda, aquesta Joana Enríquez havia emparentat amb la família «Cardona». Ara bé, aquest parentiu es limita, segons la història oficial, només al fet de ser cunyada d'En Joan Ramon Folch de Cardona. I això perquè En Joan Ramon Folch estava casat amb una germanastra d'ella, que es deia Aldonça Enríquez i Fernández de Quiñones, filla del dit almirall de Castella i de la seva segona esposa: Na Teresa Fernández de Quiñones.

Na Marina Fernández de Córdoba i Ayala, que, com hem dit, era la mare de Na Joana Enríquez i, per tant, àvia materna d'En Ferran II, va ser filla d'En Diego Fernández de Córdoba ?el primer senyor de Baena? i de Na Inés de Ayala i Toledo ?tercera senyora de Casarrubios del Monte?.

Al seu torn, l'esmentat Diego Fernández de Córdoba i Carrillo, avi de Na Joana Enríquez i besavi de Ferran el Catòlic, va ser el tercer fill de Gonzalo Fernández de Córdoba i Biedma ? primer senyor d'Aguilar i de Priego?, i de Na Maria Garcia i Carrillo.

Així, doncs, tot indica que la mare, l'àvia i el besavi d'En Ferran el Catòlic haurien de pertànyer a la família «Fernández de Córdoba». No obstant això, en diversos llibres s'insisteix a contradir aquesta versió. En lloc d'aital família, aquestes publicacions els fan pertànyer a la família «Cardona».

Així, per exemple, trobem referenciat En Diego Fernández de Córdoba i Carrillo de la següent manera a l'arbre genealògic de l'emperador Carles V que es pot veure en el llibre Historia Genealogica da casa real portuguesa de l'Antonio Caetano de Sousa1. Incloem tot seguit la branca familiar que ens interessa.

A la part inferior dreta, Marina d'Ayala, filla d'En Diego Fernandes de Cardona

Detall de la branca geneològica anterior

Pel que llegim, En Diego Fernández de Córdoba és conegut com Diego Fernandes de Cardona.

D'altra banda, Na Marina Fernández de Córdoba i Ayala, la veiem reiteradament en una sèrie de llibres d'autors sicilians. Tampoc no hi surt amb el cognom «Córdoba», sinó amb el mateix cognom anteriorment citat: «Cardona». Fins i tot, alguns d'aquests autors, com Francesco Aprile, li canvia el nom: «Maria» en lloc de «Marina».

Della cronologia universale della Sicilia de Francesco Aprile2

A meitat del text: «Maria Cardona d'Ajala»

En el llibre Sicilia sacra disquisitionibus, et notitiis illustrata de Roccho Pirro3 hi registrem, en canvi, «Marina Cardona de Ayala».

Marina Cardona de Ayala

També topem amb «Maria» —i no pas «Marina»— Cardona d'Ajala a l'obra intitulada Della Sicilia nobile, de Francesco Maria Emanuele 4:

«Maria Cardona d'Ajala»: a finals de la línia sisena i començaments de la setena

I així mateix llegim «Marina de Cardona de Ayala» a l'Opuscoli di autori siciliani 5

Finalment, la Joana Enríquez, al llibre El Fenix, periódico universal, literario y pintoresco, ilustrado con litografías y grabados en madera de l'autor espanyol Luís Miguel y Roca6, és cognomenada novament com a «Cardona», a la manera de la seva mare Marina i el seu avi Diego.

Na Joana Enríquez amb el cognom «Cardona»

Conclusió
La conclusió que en traiem és que els autors d'aquests llibres ens estan dient que el besavi matern, l'àvia materna i la mare de Ferran el Catòlic pertanyien a la família «Cardona» i que, consegüentment, aquest rei també havia de pertànyer a aquesta família de nissaga catalana: els Cardona.

Felip Rodríguez

Bibliografia:

1 Historia Genealogica da casa real portuguesa, Antonio Caetano de Sousa, tom III, ed. Lisboa, imp. de l'Acadèmia Real Joseph Antonio da Sylva, 1737, pàg. 291, arbre genealògic de l'emperador Carles V.

2 Della cronologia universale della Sicilia, Francesco Aprile, ed. Palermo, imp. Gaspare Bayona, 1725, pàg. 246.

3 Sicilia sacra disquisitionibus, et notitiis illustrata, Roccho Pirro, tom I, ed. Panormi, 1733, pàg. LX.

4 Della Sicilia nobile, Francesco Maria Emanuele e Gaetani, part I, ed. Palermo, imp. Pietro Bentivenga 1754, pàg. 149.

5 Opuscoli di autori siciliani, tom V, ed. Palermo, imp. Pietro Bentivenga 1761, pàg. 314.

6 El Fenix, periódico universal, literario y pintoresco, ilustrado con litografías y grabados en madera, Luís Miguel y Roca, tom IV, ed. València, imp. José Rius, 1848, pàg. 443.